

Kallion kävelyfestivaali ***- Alppila - urbaani idylli -***

Helsingin urheilutalo, v. 1961 arkkitehdit Niilo ja Aili Pulkka. Rakennuksen valmistuessa sitä pidettiin Suomen ensimmäisenä modernina urheilutalona. Rakennuksessa uimahalli, palloiluhalli, kuntosali, hotelli, ravintola ja teatterisali.

- **Työväenopisto**, v. 1927, arkkitehti Gunnar Taucher; lisäosa v. 1959, arkkitehti Aulis Blomstedt Suomen- ja ruotsinkielinen opisto toimi valmistuessaan rintarinnan, mutta eriytyivät myöhemmin itsenäisiksi opistoiksi.

Aleksis Kiven kansakoulu nyk. peruskoulu, v. 1934, arkkitehti Gunnar Taucher.

Valmistuessaan Pohjoismaiden suurin kansakoulu, jossa kävi koulua enimmillään jopa 2300 lasta kahdessa vuorossa

Josafatin kalliot, nimi pohjautuu Raamatusta (Josafatin laakso, Kaanaanmaa yms.) Täältä lähti liikkeelle kansalaisaktivismi ehkäpä ensimmäistä kertaa. Helsinginkadun urheilutaloo haluttiin laajentaa ja räjäyttää osa Josafatin kalliota, jolloin Josafatinkadulla asunut rouva Elma Lindroos ryhtyi vastustamaan asiaa ja sai rinnalleen suuren joukon kaupunkilaisia. Näin laajennustyöt keskeytettiin aktiivisten kaupunkilaisten ansiosta. M.A.Numminen on tehnyt noilta ajoilta laulun "Josafatin jenkka" v. 1970. Vuonna 1985 alueelle vahvistettiin uusi asemakaava, jossa tämä rakentamaton kortteli muutettiin puistoksi.

Kulttuuritalo, v. 1957, arkkitehti Alvar Aalto; pidetään yhtenä Aallon parhaimmista töistä.

Valmistuessaan herätti paljon ristiriitoja, sillä oli SKDL:n ja Sirola-opiston rakennuttama ja talossa oli SKP:n puoluetoimisto.

Kulttuuritalon konserttisali oli akustiikaltaan erinomainen ja siellä konsertoivat monet niin klassisen musiikin kuin jazzin ja popinkin huippunimet.

Lenininpuisto, lohkaistu Alppipuistosta Helsingin puutarhayhdistyksen 50-vuotisjuhlien puutarhanäyttelyä varten, joka oli avoinna vv. 1961-62. Nimi puistolle annettiin v. 1970 V.I. Leninin syntymän satavuotispäivän kunniaksi.

Linnanmäki, myös osa Alppipuistoa, johon Lastenpäivän säätiö v. 1950 perusti huvipuiston.

Kallion päällä suojeltu Gunnar Taucherin suunnittelema vesitorni, vv 1937-38

Linnanmäen ensimmäisiä laitteita olivat karusellit, törmäysautorata, peilisali, pelihallit. Vuoristorata tuli v. 1951.

Työväen asuntomuseo, v. 1909. Valmistui neljä puutaloa, jotka tuolloin olivat aikansa huippua. Työläisperheen tyyppillinen koti käsitti huoneen ja keittiön tai vain hellahuoneen, vaikka perheet olivat isoja, jopa yhdeksänhenkisiä! Näissä kunnallisissa työväenasunnoissa uutta ja edistyksellistä oli se, että niihin tuli juokseva kylmä vesi, jokaiseen asuntoon kuului vintti ja kellarikomero sekä oma kuivakämälä kellaritiloissa. Sähkövalo saatiin v. 1918.

"Viiden minuutin pysäkki", Porvoonkatu, Inkoonkatu, Siuntionkatu; ensimmäistä Pekka Puupää -elokuvaa v. 1953 filmattiin täällä. Tauno Palon lapsuuden koti Porvoonkatu 15.

Alppilan yhteislyseo, v. 1959 arkkitehti Helmi Pakkala-Väinölä.

Näihin aikoihin alueella toimi vain Kallion yhteiskoulu, Helsingin toinen lyseo sekä Itäinen yhteiskoulu.

Hangonkadun asuintalot keuhkotautia sairastaville, arkkitehti Gunnar Taucher 1920- / 30-luku.

Alppipuisto, kauppaneuvos Henrik Borgströmin (1799- 1883) perusti puiston yhdessä Suomen puutarhayhdistyksen kanssa. Alppipuisto on ns. maisemapuisto ankkalammikoineen, puutarhataiteen helmi, jota kaupunginpuutarhuri Svante Olsson aikoinaan kehitti. Puistossa on runsas ja monipuolinen puusto, pensaisto ja kasvisto.

Borgström rakennutti puistoon v. 1870 Alphydda -nimisen ravintolan, joka oli suomalaisten ylioppilaiden suosiossa. Ravintola paloi pariin otteeseen. Kivijalka on vielä paikallaan näköalatasanteena.

Alppilan hyppyrimäki Suomen ensimmäiset piirustusten mukaan rakennetut hyppyrimäet rakennettiin vuonna 1905 Helsingin Alppilaan ja Kajaaniin. Alppilan mäkiennätyksen mainitaan olleen 25m paikkeilla ja toisaalla puhutaan jopa 35-metristä. Alppilan mäki purettiin 1939.

Alppipuisto ja Leninipuisto ovat kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta ainutlaatuiset, erikoisuutenaan vesiaiheet ja kasvierikoisuudet.

Vauhtitie alikulkusillan seinissä Viva Granlundin ympäristötaidetta. Vauhtitie on osa entistä Eläintarhanajojen kilparataa. Ajot järjestettiin vuosina 1932-1963. Rata kiersi Talvipuutarhan ja Eläintarhan kentän välisellä puistoalueella. Radan pituus oli kaksi kilometriä.

Helsinkiitti Vauhtitien varrella kalliossa on Helsingin alueelta löydettyä graniittia, jota ei ole löydetty muualta kuin Helsingistä Alppilan ja Kallion alueilta ja se nimetty Helsinkiitiksi.

Talvipuutarha Talvipuutarhan rakennutti kenraalimajuri Jakob Julius af Lindfors arkkitehti Carl Gustaf Nyström suunnitelmien mukaan. Lindfors lahjoitti rakennuksen Suomen puutarhayhdistykselle, joka piti alueella puutarhakoulua. Talvipuutarha avattiin yleisölle vuonna 1893. Puutarhaa ympäröi puisto, jossa on mm Helsingin puistojen isäksi mainitun, kauppaneuvos Borgströmin rintakuva on Vauhtitien rinteessä. Sen on tehnyt kuvanveistäjä Walter Runeberg. Helsingin kaupunginpuutarhan alueella sijaitseva Villa Jyränkö on kaupunginpuutarhurin entinen koti. Ruusutarhan, kukkaviljelmien ja vehmaan puuston ympäröimä huvila sisätiloineen henkii 1900-luvun vaihteen kulttuuria. Kaupunginpuutarhurin virka-asunnon suunnitteli Helsingin ensimmäinen kaupunginarkkitehti Karl Hård af Segerstad. Rakennus valmistui vuonna 1910.

Alppilassa olevia julkisia veistoksia: **Työläisäiti** (Panu Patomäki 1996), **Aurinkokello** Paavo Vaskinen (1935) Aleksis Kiven Peruskoulu, Porvoonkatu 2. Kain Tapperin suunnittelema Rakentajien muistomerkki **Moduli** (1973) Linnanmäen kallioilla.

Alppilan hyppyrämäki iltavalaistuksessa vuonna 1934 (Pietinen /Museovirasto)